

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.239.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelacje nr 9763 i 9764 Pana Posła Jakuba Rutnickiego, w sprawie zmian przepisów dotyczących ulg i pomocy dla spółdzielni inwalidów oraz innych podmiotów zatrudniających osoby niepełnosprawne w rozumieniu ustawy Prawo spółdzielcze, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Spółdzielnie inwalidów korzystają obecnie z wielu form wsparcia i pomocy publicznej, przewidzianych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44, z późn. zm., dalej jako „ustawa o rehabilitacji”), obejmujących np. prawo wystawiania ulg za zakupy (art. 22), dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych (art. 26a), refundację kosztów: adaptacyjnych (art. 26), asysty pracy (art. 26d), wyposażenia stanowisk pracy (art. 26e), szkolenia osób niepełnosprawnych (art. 41), złagodzenie: obowiązku wpłat na PFRON (art. 49 ust. 5a-5c) oraz zwrotu środków PFRON (art. 49f).

Średnio co ósmy zakład pracy chronionej to spółdzielnia inwalidów lub niewidomych. Podmioty te mogą dodatkowo korzystać z ZFRON, zgodnie z art. 33 ustawy o rehabilitacji, dofinansowania do oprocentowania kredytów bankowych i w SKOK wykorzystanych na cele związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych (art. 32 ust. 1 pkt 1), zwrotu kosztów: transportowych, administracyjnych i budowy lub przebudowy związanej z modernizacją obiektów i pomieszczeń zakładu (art. 32 ust. 1 pkt 2), zwolnień z podatków rolnego, leśnego od nieruchomości i od czynności cywilnoprawnych (art. 31 ust. 1 pkt 1), zwolnień z opłat z wyłączeniem opłaty skarbowej i opłat o charakterze sankcyjnym (art. 31 ust. 1 pkt 2), zwolnienia z obowiązku odprowadzania zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych zgodnie z art. 38 ust. 2 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 226, z późn. zm.) albo ze środków łagodzących zmiany podatkowe, określonych w art. 33b ustawy o rehabilitacji.

Ponadto, zgodnie z art. 12 w zw. z art. 2 pkt 5 lit. d ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 113, z późn. zm.) spółdzielnie pracy, w tym spółdzielnie inwalidów i spółdzielnie niewidomych mogą uzyskać status przedsiębiorstwa społecznego i dodatkowo korzystać z pomocy związanej z tym statusem. Dotyczy to np. dofinansowania składek (art. 21), finansowania kosztów wynagrodzenia lub kosztów płacy ze środków PFRON, PFP i środków unijnych (art. 22 i 23). Podmioty te mają również dostęp do usług ośrodków wspierania ekonomii społecznej (OWES) obejmującej np. pomoc w tworzeniu podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, udzielania podmiotom ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznym wsparcia, w szczególności w zakresie zatrudnienia oraz reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, rozwijania potencjału podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych w zakresie realizacji usług społecznych, czy rozwijania działalności

gospodarczej, działalności odpłatnej pożytku publicznego i innej działalności odpłatnej oraz konkurencyjności.

Reasumując – poza wsparciem dostępnym na zasadach ogólnych zgodnie z ustawą z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. poz. 620) – spółdzielnie inwalidów i niewidomych mogą korzystać z szerokiego wachlarza form wsparcia i pomocy określonych w ustawie o rehabilitacji i ustawy o ekonomii społecznej w tym ze wsparcia spółdzielni inwalidów w ich bieżącym funkcjonowaniu, świadczonej przez OWES. Natomiast sposób wywiązywania się z obowiązków wobec instytucji publicznych oraz sposób gospodarowania środkami ZFRON i warunki korzystania ze środków PFRON określają przepisy ustawy o rehabilitacji i akty wykonawcze wydane na jej podstawie.

Na podstawie art. 26a ust. 1a¹ pkt 3 ustawy o rehabilitacji dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych nie przysługuje, jeżeli koszty płacy pracownika zostały poniesione przez pracodawcę z uchybieniem terminów, wynikających z odrębnych przepisów. Warunku tego dotyczą jednak dwa marginesy błędu: opóźnienia i niedopłaty.

Po pierwsze, od 2012 r. art. 26a ust. 1a¹ pkt 3 przewiduje 14-dniowy margines tolerowanego opóźnienia w opłaceniu kosztów płacy pracownika niepełnosprawnego. Zatem gdy pracodawca opóźni się o 1 dzień w opłaceniu kosztów płacy, to już obecnie nie odbiera mu to prawa do dofinansowania.

Po drugie, w 2018 r. wprowadzono art. 26a ust. 1a² ustawy o rehabilitacji, zgodnie z którym kwota miesięcznych należnych składek wchodzących do kosztów płacy w rozumieniu art. 2 pkt 4a, pracownika niepełnosprawnego opłaconych z uchybieniem terminu, o którym mowa w art. 26a ust. 1a¹ pkt 3, nie może przekroczyć wysokości 2% składek należnych za dany miesiąc. W przypadku niższych uchybień pracodawca również nie traci zatem prawa do dofinansowania.

Ze wskazanych względów nie zachodzi konieczność wprowadzania zmian w tym obszarze. Należy również podkreślić, że marginesy te nie mogą być nadmiernie rozciągane. Wynika to nie tylko z faktu, że po drugiej stronie jest prawo pracownika do wynagrodzenia, czy nieprzerwanego ubezpieczenia, ale także ze względu na ograniczenia prawne w tym zakresie. Dofinansowanie przewidziane w art. 26a ustawy o rehabilitacji, które stanowi pomoc publiczną, musi być udzielane zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1, ze zm., dalej jako GBER). Rozporządzenie ma charakter regulacji zrębowej wytyczającej ramy, poza które nie mogą wyjść warunki pomocy udzielanej na poziomie krajowym. Jeżeli warunki udzielania pomocy przewidziane przez władze krajowe byłyby korzystniejsze od określonych w GBER, to doszłoby do udzielenia pomocy niezgodnej ze wspólnym rynkiem, a więc podlegającej zwrotowi. Tymczasem, jednym z tych warunków jest wynikający z art. 1 ust. 4 lit. c omawianego rozporządzenia zakaz udzielania pomocy m.in. w formie subsydiów płacowych podmiotom w trudnej sytuacji ekonomicznej (wyjątek stanowi tu pomoc dla podmiotów, które nie znajdowały się w trudnej sytuacji 31 grudnia 2019 r., lecz znalazły się w niej między 1 stycznia 2020 r. a 31 grudnia 2021 r.). Uniemożliwia to więc perspektywiczne udzielanie dofinansowania podmiotom w trudnej sytuacji ekonomicznej.

Niezależnie od tego, Kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dokonuje bieżącego przeglądu przepisów, analizując również możliwość wprowadzenia

ułatwień dla adresatów prawa, jednak z przytoczonych przyczyn nie obejmują one powyższego zakresu.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Łukasz Krasoń

Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/